

MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ PİYANO ÇALIŞMA ALIŞKANLIKLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

M. Kayhan KURTULDU*

ÖZET

Piyano eserlerinin çözümlenmesinde bireylerin, diğer pek çok enstrümana göre daha fazla zaman ve güç harcadığı gözlenebilmektedir. Bu durum bireylerin piyano çalışma alışkanlıkları ve kullandıkları başlıca yöntemlerin incelenmesi sürecini de beraberinde getirmektedir. Yapılan çalışmada, müzik öğretmenliği programında okuyan öğrencilerin piyano çalışma alışkanlıkları değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında öğrencilere uygulanmak üzere bir anket hazırlanmıştır. Hazırlanan ankette öğrencilerin temel bazı çalışma yöntemleri, eser öncesi hazırlık süreçleri, deşifre aşamasına yönelik çalışmaları ve eserin pekiştirilmesiyle ilgili aşamaları sorgulanmıştır. Çalışma sonucunda öğrencilerin bilinen bazı çalışma yöntemleri hakkında bilgi sahibi oldukları, diğer bazı özel yöntemleri ve bu yöntemlerin uygulanış biçimleri hakkında yeterli bilgi sahibi olmadıkları anlaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: piyano, çalışma yöntemleri, müzik öğretmeni.

EVALUATION OF THE PIANO PRACTICE ROUTINES OF PROSPECTIVE MUSIC TEACHERS

ABSTRACT

It is observed that individuals spend more time and effort in analysing piano pieces than analysing pieces for other instruments. This situation brings about the process of investigating the study routines and main strategies used by individuals. In this study piano practising habits of students attending the Music Teacher education program were examined. A questionnaire was prepared for that purpose. Some basic studying strategies, preparation processes prior to the performance of the piece, sight-reading studies and stages of intensifying activities were queried in the questionnaire. At the end of the study it was concluded that students were knowledgeable about some known practising strategies, but did not have adequate knowledge about some special methods and the ways they were practised..

Key Words: piano, practise strategies, music teacher.

---

* Doç. Dr. Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi ABD
kayhankurtuldu@gmail.com

1. GİRİŞ

Eğitim ve öğretim sürecinde başarının sağlanmasında en önemli unsurlardan biri doğru çalışma alışkanlıklarına sahip olmaktır. Akademik başarının büyük çapta çalışmaya bağlı olduğu düşünülürse, bireyin doğru çalışma alışkanlıkları geliştirmiş olması hayati önem taşımaktadır. Planlı ve istekli bir çalışma sürecinin bireyin gerek akademik, gerekse yaşamsal başarısını olumlu yönde etkileyeceği açıktır.

Verimli çalışma insan yaşamının sistemli olmasının gereğidir. Yapılan araştırmalar başarılı öğrencilerin bile yanlış ve kusurlu ders çalışma teknik, tavır ve alışkanlıklarına sahip olabildiklerini göstermektedir. Okul başarısızlıklarının çoğunda bu tip ders çalışma ve öğrenme teknik, alışkanlık ve tutumlarına yönelik kusurların payı büyüktür (Sümbül, vd., 1998).

Öğrencinin verimli ders çalışma alışkanlıklarına sahip olmaması ya da yanlış çalışma alışkanlıkları geliştirmiş olması, okul başarısızlığının en temel nedenlerinden biri olarak kabul edilmektedir (Harvey, 1998; Türkan ve Öcal 2003). Verimli ders çalışma alışkanlıkları kazanmış öğrencilerin ise, okula karşı olumlu tutumlar besledikleri ve öğrenmeyi bir amaç olarak benimsedikleri belirtilmektedir (Akt: Kesiktaş, 2006).

Öğrencinin başarılı ya da başarısız olmasının nedenleri, kuşkusuz çok yönlü ve çok değişkenli olarak düşünülmesi gereken, önemli bir sorundur. Bu durum, öğrencinin kendisinin dışındaki nesnel koşullardan gelebileceği gibi, kendi yapısında var olabilecek psikolojik nedenlerden de kaynaklanabilir (Kılıç, 2006). Öğrencilerin çalışma alışkanlık ve tutumlarını ifade eden çalışma uyumunu etkileyen pek çok faktör vardır. Bireysel farklılıklar, zamanı etkili kullanma, not alma, çalışma alışkanlıkları eğitimi ve öğretmen, aile, uygun bir çalışma ortamı, ev ödevleri, kütüphaneden faydalanma, okuma-dinleme ve yazma göze çarpan ortak faktörlerdendir. Bununla birlikte ilgi ve istek, çalışma alışkanlıkları ve tutumları açısından çok önemli görülmektedir (Memiş, 2007).

Yenilmez ve Özbey (2007), öğrencilerin kendine özgü bir çalışma alışkanlığı geliştirmesinin ve kendisi için verimli olacak yöntemi belirleyebilmesinin önemli olduğunu vurgulamıştır. Ayrıca çalışma alışkanlıklarını; aralıklı çalışma, aynen öğrenme, planlı çalışma yöntemi, okuma yöntemi, not alma tekniği, dinleme etkinliği, hatırlama, motivasyon, test yapma, zaman yönetimi, biçiminde sınıflandırarak incelemiştir.

Hamachek'e (1991) göre etkili bir çalışma alışkanlığına sahip olma, anlamayı, bellekte depolamayı ve hatırlamayı kolaylaştırmaktadır. Bellek stratejileri ve etkili çalışma, sınıfta ve yazılı sınavlarda gerekli başarıyı elde etmek için önemlidir. Belleğin önemli bir fonksiyonu bilginin işlenmesidir. Uyarıcı, duyular tarafından alınır ve depolanması için beyne transfer edilir. İlgili bilginin depolanmasını ve hatırlanmasını zenginleştirmek için uygun çalışma alışkanlık ve stratejilerine sahip olmak gerekir. (Akt: Sümbül, vd., 1998).

Ders çalışma alışkanlıkları, öğrencinin motivasyonu yanında zamanı tam ve doğru kullanmasından da etkilenmektedir. Motivasyon çalışma sürecindeki öğrencinin

davranışlarının yönünü, şiddetini ve kararlılığını belirleyen en önemli unsurlardan biridir. Yeterince güdülenmiş bir öğrenci öğrenmeye hazır hale gelmiş ve öğrenme için zaman ayırmaya istekli demektir. Öğrencinin öğrenme için ayrılan zamanı tam olarak kullanması, bu zamanın haricinde de çalışmayı isteyip istememesi, çalışma koşullarındaki zorluk ve başarısızlık karşısında yılgınlık göstermesi de öğrenmeyi etkileyen etmenlerdir (Bay, Tuğluk, Gençdoğan, 2005).

Öğrencilerin çalışma alışkanlıklarının başarı ve performans üzerindeki etkisinin belirgin biçimde hissedildiği önemli bir alan da çalgı eğitimidir. Büyük oranda alıştırma, etüt, egzersiz gibi kavramların teknik gelişim üzerinde etkili olduğu çalgı eğitimi sürecinde hazırlık dönemi, performansın istenilen biçimde sergilenmesi için en önemli aşamadır. Öğrencinin istenilen davranışları kazanmasında nitelikli bir çalışma düzenine sahip olması beklenir

Müzik eğitiminin önemli boyutlarından biri olan çalgı eğitiminde çalgıyı öğrenme süreci, gereken çalma becerisini gösterebilmek için bir takım yeterliliklerin sistematik olarak kazanılmasından oluşmaktadır. Başarılı bir çalgı eğitiminin gerçekleşmesi için, çalgı çalışma süresinin öğrenci tarafından etkili bir şekilde geçirilmesi, bununla birlikte çalgı eğitiminde etkili çalışma ve öğrenme taktikleri, öğrenci başarısının gelişiminin ve çalışma sürecinin tüm aşamalarının öğrencinin kendi denetiminde gerçekleşmesi gibi konuların, çalgı eğitimcileri tarafından önemle ele alınması gerekmektedir. (Özmenteş, 2008). Planlı ve başarılı bir çalışma sürecinin ihtiyaç duyulduğu önemli bir alan da piyano eğitimidir. Çalgı eğitimi sürecinde kendine has bir yeri olan piyano çalgısına yönelik egzersizlerin ve çalışmaların kalitesi performans kalitesini de etkilemektedir.

Piyano eğitimi, müzik eğitiminin her türünde en temel boyutlardan biridir. Bu eğitim bireyin bilişsel, devinişsel ve duyuşsal davranışlarının tümünü birden içeren uygulamaları kapsamı bakımından son derece önemlidir. Bu bakımdan piyano eğitimi, çalgıyı çalmak için bireyin davranışlarında müzikal, teknik ve estetik nitelikli yeni davranışlar kazandırmak amacıyla uygulanan süreçlerin tümü olarak nitelenebilir (Yılmaz, 2006). Piyano eğitimi ile müzik öğretmeni adayları, hem kendi müzik eğitimleri süresince kazanacakları müzik bilgisine yönelik, hem de okul öncesi eğitim kurumlarındaki ve lise sınıflarındaki müzik öğretimine yönelik piyano çalma becerilerini kazanmaktadırlar. (Dağdeviren, 2006). Öğrencilerin piyano eğitimi sürecinde çalma becerilerini ve teknik gelişimini hızlandıran etüt, egzersiz, gam gibi çalışmalar, dikkati arttırmak ve öğrenmeyi hızlandırmak suretiyle eserlerin istenilen düzeyde sergilenmesine ön ayak olur.

Piyano çalma tekniğini geliştirici çalışmalar, eserlerin mükemmel icrasında etkili bir araç olarak kabul edilmektedir. Doğru kazandırılmış teknik alışkanlıklar, eserlerdeki en zor ve karmaşık pasajların kolaylıkla seslendirilmesine ve dolayısıyla iyi yorumlanmasına olanak sağlayan bir etkendir. (Ekinci, 2004). Piyano eğitiminde en önemli gelişme süreci olarak görebileceğimiz teknik gelişim sürecinde öğrencilerin planlı ve sistemli bir çalışma düzenine sahip olması gerekmektedir. Sistemli ve planlı çalışma ile başlayan süreç sonunda öğrenci, istenilen beceri seviyesine ulaşmakta güçlük çekmeyecektir.

Piyano eğitiminde dikkatli çalışma ve uzun süreli konsantrasyon en önemli işlemlerden biridir. Dikkat bütün ekollerin, eğitim sistemlerinin, öğretim programlarının uygulamasında aynı şekilde önem taşımaktadır. Dikkat öğrencinin müzikal gelişiminin ve onu piyano üzerinde uygulamasının arasında bir köprü, bir araçtır (Demirova, 2008).

Piyano eğitimi temelde karmaşık bir süreçtir. Bu nedenle öğrenim sürecinin genelde etkili ve sistemli alıştırma yapma alışkanlığıyla temel kazandığı unutulmamalıdır. Öğrencinin ders içi ve ders dışı çalışmalarının verimliliği için, bu temelin ilk derslerden başlayarak hem öğretmen, hem de öğrenci tarafından atılması, böylece alıştırma alışkanlıklarının yerleştirilmesi ve geliştirilmesi son derece önemli olmaktadır (Ercan, 2008, 111).

2. YÖNTEM

2.1. Çalışma Grubu

Yapılan uygulamada çalışma grubu Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Programı piyano öğrencilerinden meydana gelmektedir. Çalışma grubu tüm sınıflarda piyano dersini kendi döneminde veya tekrar olarak alan öğrencilerden meydana gelmiştir. Grubu oluşturan öğrencilerin sınıf ya da başarı durumuna göre dağılımları, aşağıdaki tablolarda açıklanmıştır. Toplam 170 öğrenciden oluşan çalışma grubu ile yapılan anket uygulaması yaklaşık 3 hafta sürdürülmüştür. Uygulama sonrasında gerekli verilerin toplanmasını takiben, istatistik değerlendirme sürecine geçilmiştir.

Tablo 1.

Çalışmaya Katılan Öğrencilerin Sınıflara Göre Dağılımı

Sınıflar	Frekans	Yüzde
1. Sınıf	37	%21,8
2. Sınıf	42	%24,7
3. Sınıf	42	%24,7
4. Sınıf	28	%16,5
5. Sınıf ve yukarısı	21	%10,6
Toplam	170	%100

Tablo 1 çalışmaya katılan öğrencilerin sınıflara göre dağılımını frekans ve yüzde değeri olarak göstermektedir. Maddeler öncesinde yer alan değişkenlerden biri olan sınıf değişkeninin belirlenmesinde, piyano dersini kendi döneminde ve tekrar ders olarak alan tüm öğrenciler kullanılmıştır. Piyano dersini alan tüm öğrencilerin sınıflara göre dağılımında birinci ve dördüncü sınıf aralığı dışında kalan uzatmalı öğrenciler beşinci sınıf ve yukarısı biçiminde kodlanmıştır.

Tablo 2.*Çalışmaya Katılan Öğrencilerin Başarı Durumlarının Dağılımı*

Başarı	Frekans	Yüzde
54 ve Altı (0 – 54)	64	%37,6
55 ve Üzeri (55 – 100)	90	%52,9
Cevaplanmayan	16	%9,4
Toplam	170	%100

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin, başarı durumlarının yüzdelik dağılımının gösterildiği tablo 2’de öğrenciler, başarı durumlarına göre iki bölüme ayrılmıştır. Anket maddeleri öncesindeki değişkenlerden biri olan bu seçenek anket çalışmasında 0-40, 45-55, 60-80, 85-100 biçiminde düşünülmüş, fakat kayıp cevaplar, istatistik değerlendirme ve frekans dağılımları göz önünde tutularak yukarıdaki gibi iki grupta birleştirilmiştir. Piyano eğitiminde orta düzey olarak kabul edilen 50 ve 55 not düzeyi esas alınarak oluşturulan aralıkta 55 ve altında kalanlar (54’ten başlayarak alta doğru) ile 55 ve üzerinde kalanlar (55’ten başlayarak yukarı doğru) biçiminde bir sınıflandırmaya gidilmiştir. Bu basamakta öğrencilerin %9,4’ünü oluşturan 16 öğrenci bu seçeneklerden herhangi birini işaretlememiştir.

2.2. Verilerin Toplanması

Yapılan çalışmada betimsel bir araştırma modeli tercih edilmiştir. Piyano eğitimine ve piyano çalışma biçimlerine yönelik literatür taraması yapılmış ve elde edilen bilgiler doğrultusunda çalışma grubuna uygulanan anket geliştirilmiştir. Araştırmacı tarafından geliştirilen anket için uzman görüşü de alınmıştır. Toplam 19 maddeden oluşan anket, öğrencilerin yeni bir piyano eserini çalışmaya başlamadan evvel yaptıkları ön hazırlık aşamalarına, başlangıç egzersizlerine, uygulama ve pekiştirme süreçlerine ve temel bazı yöntemlere yönelik maddeler içermektedir. Uygulanan ankette 5’li likert tipi (Her zaman, Genellikle, Bazen, Nadiren, Hiçbir zaman) bir ölçek tercih edilmiştir. Hazırlanan anket ile öğrencilerin piyano çalışma alışkanlıklarına yönelik eğilimlerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır.

2.3. Verilerin Çözümlemesi

Çalışma grubundan elde edilen verilerin çözümlemesi sürecinde çeşitli istatistik yöntemler kullanılmıştır. Geliştirilen anketin geçerlik ve güvenilirliğinin yanı sıra, maddelere yönelik faktör analizi, KMO ve Barlett’s testleri uygulanmıştır. Verilen cevapların dağılımına yönelik frekans ve yüzde ölçümleri ile gruplara yönelik karşılaştırmalar için “t” testi yapılmıştır.

İstatistik değerlendirmede ilk basamak, çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin verdikleri cevaplara ait dağılımı belirleyen frekans ve yüzde çalışması olmuştur. Çalışma grubunun maddelere verdiği cevaplarda nasıl bir eğilim gösterdiğini ortaya koyan frekans ve yüzde dağılım testi ile ilgili tablolar oluşturularak yorumlanmıştır. Frekans ve yüzde dağılım sonuçlarının belirlenmesini takiben, anket maddeleri öncesinde yer alan sınıf ve başarı durumu gibi değişkenlerin arasındaki ilişkinin tespit edilmesini sağlayan “t” testi uygulanmıştır. Yapılan “t” testi ile çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin buldukları sınıflar ve başarı durumları arasındaki anlamlı farklılık belirlenmiştir. Oluşan anlamlı farklılık bulgular başlığı altında açıklanmıştır. Maddelere verilen cevapların hangi grup yönünde eğilim gösterdiğinin belirlendiği “t”

testi sonrasında, faktör analizi yapılmış ve anketin Cronbach Alpha katsayısı belirlenmiştir. İşlemler sonucu tüm anketin güvenilirlik katsayısı, Cronbach Alpha yöntemiyle 0,72 olarak hesaplanmıştır. Bu sonuç anketin güvenilir bir yapıya sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

İstatistik işlemler sürecinde anketi oluşturan maddelere yönelik faktör analizi ölçümleri ile KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) ve Barlett's testleri yapılmıştır. Faktör analizi ölçümlerinde analize alınan 19 maddenin, öz değeri 1'den büyük 6 faktör altında toplandığı anlaşılmıştır. Bu dağılıma göre anket maddeleri, aşağıda belirtilen iki ana başlık altındaki altı alt başlık içerisinde sınıflandırılmıştır. Yapılan analiz sonucunda ortaya çıkan 6 faktörün toplam varyansı açıklama oranı %60,24 olarak gerçekleşmiştir. Anket maddelerine yönelik gerçekleşen 6 faktörün varyanslarının ise 0,490 ile 0,751 arasında dağıldığı ve buna bağlı olarak toplam varyansın ölçeğe ilişkin varyansı büyük ölçüde açıkladığı anlaşılmıştır. Ölçeğe ilişkin KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) örneklem uygunluğu testi sonuçları 0.71 olarak gerçekleşmiştir. Bu sonuç ölçek yoluyla elde edilen verilerin faktör analizine uygun olduğu ortaya koymaktadır. Ölçeğin Bartlett's faktörlenebilirlik düzeyi ise $p < .001$ düzeyine göre (Bartlett's Test of Sphericity $\chi^2 = 732,64 - p = .000$) anlamlı bulunmuştur. Bu sonuç geliştirilen anketin çok değişkenli ve normal dağılımlı olduğu ve kullanılan örneklemin faktör analizine uygun olduğu sonucunu desteklemektedir.

- 1- Çalışılan Esere Ön Hazırlık Sürecine Yönelik Maddeler
  - a) Ön İnceleme Sürecine Yönelik Maddeler
  - b) Hazırlık Egzersizleri Sürecine Yönelik Maddeler
- 2- Eserin Çalışılması Sürecine Yönelik Maddeler
  - a) Deşifre Sürecine Yönelik Maddeler
  - b) Öğrenme ve Pekiştirme Sürecine Yönelik Maddeler
  - c) Bilgi Transferine Yönelik Maddeler
  - d) Teknik Unsurlara Yönelik Maddeler

3. BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde, çalışma grubundan elde edilen cevaplara uygulanan istatistik yöntemler sonucunda ortaya çıkan sayısal değerler, bu değerlere ait tablolar ve tablolara ait yorumlar yer almaktadır. İncelenen bulgular içerisinde ilk olarak cevaplara ait frekans ve yüzde dağılım sonuçları, sonrasında öğrencilerin başarı durumlarına yönelik "t" testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 3

Ön İnceleme Sürecine Yönelik Maddelere İlişkin Cevaplar

Maddeler	Her Zaman	Genellikle	Bazen	Nadiren	İçbir Zaman
Çalışmaya başlamadan evvel parçayı gözden geçiririm	%61,2	%28,8	%7,1	%1,8	%1,2
Parçada geçen teknik unsurları gözden geçiririm	%41,8	%30,6	%15,9	%10,6	%1,2
Parçanın tartım kalıplarını gözden geçiririm	%46,7	%34,3	%12,4	%5,3	%1,2

Tablo 3 incelendiğinde, öğrencilerin her üç madde için olumlu bir eğilim gösterdiği anlaşılmaktadır. Öğrenciler çalışma öncesinde esere yönelik ön inceleme yaptıklarını ifade etmişlerdir. Her zaman ve genellikle seçeneklerindeki yüksek yüzdeli yığılma bu sonucu desteklemektedir.

Tablo 4*Hazırlık Egzersizleri Sürecine Yönelik Maddelere İlişkin Cevaplar*

Maddeler	Her Zaman	Genellikle	Bazen	Nadiren	Hiçbir Zaman
Parçada geçen teknik unsurları çalışmaya geçmeden evvel geliştirmeye çalışırım	%26,6	%23,7	%25,4	%17,8	%6,5
Deşifre etmeden evvel parçanın tonunu belirlerim ve tona ait bir gam çalışması yaparım	%17,2	%19,5	%20,7	%18,3	%24,3

Çalışma grubu hazırlık egzersizleri sürecine yönelik iki farklı eğilim göstermiştir. Teknik unsurların geliştirilmesinde kısmen olumlu yönde görüş bildiren öğrencilerin, gam çalışmasına yönelik tersi yönde kısmen olumsuz bir tutum içinde olduğu söylenilebilir. Çalışma grubu tona ait gam çalışmak yerine teknik unsurların gelişimine yönelik hazırlık yapmayı daha çok tercih etmektedir.

Tablo 5*Deşifre Sürecine Yönelik Maddelere İlişkin Cevaplar*

Maddeler	Her Zaman	Genellikle	Bazen	Nadiren	Hiçbir Zaman
Parçayı deşifre ederken sadece notaları görürüm diğer unsurları sonradan eklerim	%22,5	%33,1	%18,3	%10,7	%15,4
İlk deşifre sırasında parmak numaralarını dikkate almam	%18,9	%23,7	%16	%14,8	%26,6
Parçayı ilk seferden itibaren kendi temposunda deşifre ederim	%11,2	%16,6	%21,9	%24,9	%25,4
Parçayı deşifre ederken sadece ritim hatası yapmamaya dikkat ederim	%16,5	%28,2	%28,2	%12,9	%14,1
İlk deşifre esnasında anahtar veya oktav değişikliklerine dikkat ederim	%37,1	%30,6	%14,1	%12,9	%5,3
Deşifre esnasında mutlaka ritim vururum	%30	%29,4	%21,8	%13,5	%5,3

Tablo 5'e göre çalışma grubunun kimi maddelerde olumlu, kimi maddelerde de olumsuz bir eğilim sergilediği anlaşılmaktadır. Çalışma grubu öğrencileri yavaş tempoda ritim tutarak ve yalnızca notalar ile önemli anahtar değişikliklerine dikkat ederek çalışmaktadır. Parçaya ait diğer unsurları (bağ, nüans, vurgu vb...) deşifre

sonrasında ekleyen çalışma grubunun bu eğilimi dağılım sonuçlarına göre kendini göstermektedir.

Tablo 6*Öğrenme ve Pekiştirme Sürecine Yönelik Maddelere İlişkin Cevaplar*

Maddeler	Her Zaman	Genellikle	Bazen	Nadiren	Hiçbir Zaman
Parçayı öğrendikten sonra içerisinde geçen parmak numarası, nüans gibi tüm unsurları eklemeye çalışırım	%47,1	%31,2	%13,5	%4,7	%3,5
Çaldığım eserin armonik yapısına dikkat ederim	%16,1	%23,2	%27,4	%17,3	%16,1
Parçayı öğrendikten sonra yalnızca düzgün çalmaya konsantre olurum yoruma dikkat etmem	%26	%27,8	%13	%18,9	%14,2

Tablo 6 incelendiğinde, öğrencilerin ilk maddede yüksek düzeyde diğer maddelerde orta düzeyde olumlu bir eğilim gösterdiği görülmektedir. Genellikle çaldığı eserin armonik yapısını dikkate almayan çalışma grubu öğrencilerinin, yalnızca düzgün çalmaya yoğunlaştıkları ve çeşitli unsurları pekiştirmeyi öğrenme sonrasına bıraktıkları anlaşılmaktadır. Bir önceki tablo dikkate alındığında çalışma grubunun parçanın deşifresi ve öğrenilmesinde önce notaların öğrenilmesinden, sonrasında tüm unsurları eklemeye kadar süregelen hiyerarşik bir sıralama izledikleri söylenebilir.

Tablo 7*Bilgi Transferine Yönelik Maddelere İlişkin Cevaplar*

Maddeler	Her Zaman	Genellikle	Bazen	Nadiren	Hiçbir Zaman
Parçayı çalarken önceden öğrenmiş olduğum teknikler üzerinde ayrıca durmam	%12,4	%30	%25,3	%20	%12,4
Daha önce çalışmış olduğum parçalarda öğrendiklerimi göz önünde tutarım	%35,3	%32,4	%18,8	%8,2	%5,3

Tablo 7’de yer alan ve bilgi transferine yönelik maddelere ait veriler, öğrencilerin bilgi transferini belli ölçüde kullandıklarını göstermektedir. Önceden kazanılmış teknik becerilerini kısmen gözden geçiren öğrencilerin, daha evvel çalınmış eserlerden öğrendiklerini daha çok dikkate aldığı anlaşılmaktadır. Elde edilen verilere göre öğrencilerin eserlerden öğrendiklerinin daha kalıcı olduğunu ifade ettiği de söylenebilir.

Tablo 8
Teknik Unsurlara Yönelik Maddelere İlişkin Cevaplar

Maddeler	Her Zaman	Genellikle	Bazen	Nadiren	Hiçbir Zaman
Parça içerisinde zorlandığım bölümleri ayrı çalışırım	%53,3	%34,1	%8,2	%3,5	%0,6
Parçayı kendi içerisinde bölümlere ayırarak çalışırım	%37,6	%37,6	%17,1	%4,7	%2,9
Zor tartım kalıplarını kavramak için her iki eli ayrı çalışırım	%52,4	%26,5	%12,9	%4,7	%3,5

Tablo 8 incelendiğinde çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin, her üç maddede de benzer dağılımlarla olumlu yönde eğilim gösterdiği görülebilmektedir. Çalışma grubu öğrencileri piyano eğitiminde temel çalışma yöntemlerinden olan bu teknik unsurlara çalışmalarında büyük çapta yer vermektedir. Her zaman ve genellikle seçeneklerindeki yığılma bu sonucu desteklemektedir.

Tablo 9
Öğrencilerin Piyano Çalma Alışkanlıklarının Başarı Durumlarına Yönelik Karşılaştırılması

Faktörler	Başarı	N	$\bar{X}$	t	p
Ön İnceleme Sürecine Yönelik Maddeler	54ve altı	64	1,78	3,55	,001
	55ve üzeri	90	1,28		
Hazırlık Egzersizleri Sürecine Yönelik Maddeler	54ve altı	64	2,40	3,69	,000
	55ve üzeri	90	1,68		
Deşifre Sürecine Yönelik Maddeler	54ve altı	64	3,06	2,84	,005
	55ve üzeri	90	2,16		
Öğrenme ve Pekiştirme Sürecine Yönelik Maddeler	54ve altı	64	1,68	1,38	,170
	55ve üzeri	90	1,61		
Bilgi Transferine Yönelik Maddeler	54ve altı	64	2,68	1,19	,235
	55ve üzeri	90	2,65		
Teknik Unsurlara Yönelik Maddeler	54ve altı	64	2,14	0,47	,637
	55ve üzeri	90	2,12		

Tablo 9’da yer alan ve başarı düzeyi değişkeninin test edildiği “t” testi sonuçlarına göre, ilk üç faktörü oluşturan maddeler için $p < ,01$ düzeyine göre anlamlı fark olduğu ve ortalama değeri göz önünde tutulduğunda, oluşan farkın bu faktörlerde 54 ve altı olarak sınıflandırılan grup yönünde gerçekleştiği anlaşılmaktadır. Ön inceleme, hazırlık ve deşifre başlığı altındaki faktörlere yönelik oluşan anlamlı fark, öğrenme, bilgi transferi ve teknik unsurlar başlığı altındaki faktörlerde gerçekleşmemiştir. Maddelere ait önceki tüm tablolar incelendiğinde, başarı durumunun ön inceleme, hazırlık ve deşifre çalışmaları üzerinde etkili olduğu sonucu görülebilmektedir. Yukarıda anlamlı fark oluşan üç faktörde de 54 ve altı olarak tanımlanan grubun gerek ön incelemeye sürecini tercih etme, gerek hazırlık egzersizleri çalma, gerekse deşifre çalma gibi çalışma aktivitelerine diğer gruba göre daha çok başvurduğu ortaya çıkmaktadır.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Yapılan çalışma sonucunda elde edilen bulgular değerlendirildiğinde, piyano öğrencilerinin çalışma alışkanlıklarının, genel anlamda piyano eğitim sürecinde gözlediğimiz eğilimlerden çok farklı olmadığı anlaşılmaktadır. Öğrenciler çalışma sürecinde sadece nota çalmaya yoğunlaşmakta ve klasik, alışlageldik yöntemleri tercih etmektedir. Maddelere yönelik yüzdeler dağılımlar incelendiğinde, çalışma grubunun genellikle gözden geçirme çalışması yapmaya gayret ettiği anlaşılmaktadır. Ön hazırlık sürecinde de bazı aktiviteleri kullanmaya çalışan öğrencilerin, esere veya tona ait gam çalışması yapmayı pek tercih etmemesi, teknik anlamda eksiklik oluşturan unsurlar arasında sayılabilir.

Genel olarak bakıldığında, temel bazı çalışma alışkanlıklarının öğrenciler tarafından tercih edilmiş olmasının piyano çalışma ve başarı süreçlerine etkisinin yüksek olacağı görülmektedir. Diğer yandan öğrencilerin, deşifre aşamasında doğru yönlendirilmesinin gerektiği sonucu ortaya çıkmaktadır. Öğrenciler deşifre esnasında sadece notaya adapte olmakta ve diğer unsurları göz ardı etmektedir. Bu durum piyano çalışma sürecinde ve sonucunda ortaya çıkan ürünün kalitesini olumsuz yönde etkileyecektir. Dolayısıyla öğrencilerin deşifre aşamasında doğru yönlendirilmeleri ve notalar haricinde diğer unsurları da görmeleri sağlanmalıdır. Çünkü ilk çalışma esnasında yavaş ve doğru çalışma yapmak, çalışılan esere yönelik sağlam bir temel oluşturulmasını sağlayacaktır. Öğrencilerin planlı bir şekilde ve öğrenilmesi gereken beceriler, davranışlar veya amaçlar doğrultusunda çalışmasının gereği elde edilen bulgulardan anlaşılmaktadır. Çalışma grubunun ortaya koyduğu genel eğilim, kısmen kendi bilgi birikimleri, kısmen ders öğretmeninden öğrenilen çalışma alışkanlıklarını yansıtmaktadır. Grubu oluşturan öğrencilerin ortalama çalma başarısını hedefleyen ve sınava odaklanmış bir görünüm içerisinde olduklarını söylemek mümkündür. Grup içerisinde kısmen ileri düzeyde çalma becerisi kazanmak ve bunu kalıcı hale getirmek için çabalayan ve çalışma alışkanlıklarını bu yönde geliştiren öğrenciler yer almaktadır.

Gökbudak (2003), Sökezoğlu (2003) ve Kasap (2005) yaptıkları çalışmalarda işlevsel piyano becerileri olarak da adlandırdıkları işitsel, görsel ve dokunsal algı türlerinin önemine ve buna bağlı olarak algı türleri doğrultusunda çalışma prensiplerinin belirlenmesine vurgu yapmıştır. Diğer yandan Nielsen (2001), öz düzenlemeli çalgı öğrenmeye dönük çalışmada bireyin kendi çalışmasını kontrol edip yönlendirmesi üzerinde durmuş ve çalışmanın planlanmasında yapılabilecekler hakkında bilgiler vermiştir. Çalışmalarda algı türlerinden ve öz düzenlemeden hareketle bilinçli çalışma sürecinin öğrenme ve başarı üzerindeki etkisine vurgu yapılmıştır. Yapılan bu ve benzer çalışmalardan da hareketle, piyano eğitiminde planlı ve doğru bir çalışma sürecinden geçen bireyin çaldığı esere veya eserlere adapte olması ve buna bağlı olarak başarıyı yakalaması beklenene bir durumdur.

Sonuç olarak çalışma grubunun piyano çalışma alışkanlıklarının, orta düzeyde olumlu sonuçlar elde etmeye yönelik olduğu görülmektedir. Fakat piyano eğitimi sürecinde öğrencilerin gerek kendi eksiklerini tamamlayabilmek, gerekse sınavlarda daha başarılı olabilmesi için piyanonun nasıl çalındığı yanında, piyanonun nasıl çalışılması gerektiği konusunun da bilgilendirilmesi esastır. Öğrencilerin dersteki performansları gözlenirken, sadece eser üzerindeki hataların giderilmesi yeterli olmayacaktır. Çünkü

doğru piyano çalışmak, iyi piyano çalabilmenin başlangıç noktası ve önemli bir parçasıdır.

KAYNAKÇA

- Bay, E., Tuğluk, M. N. & Gençdoğan, B. (2005). Üniversite öğrencilerinin ders çalışma becerilerinin incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(14), 94 – 105.
- Dağdeviren, M. (2006). Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda piyanoda eşlik eğitimi. *Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu*, 26–28 Nisan 2006, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Demirova, G. (2008). Piyano eğitiminin ilköğretim öğrencilerinin dikkat toplama yetisine etkisi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(16), 58 – 69.
- Ekinci, H. (2004). Müzik öğretmeni adaylarının piyano eğitimine ilişkin düzeye uygun teknik alıştıurma metodu sorunu. *Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu*, 7–10 Nisan, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.
- Ercan, N. (2008). Piyano eğitiminde ilke ve yöntemler. Ankara: Sözkese Matbaası.
- Gökbudak, Z. S. (2003). Piyano eğitiminde etkin öğretim için öğrencilerin öğrenme durumlarının rolü, *Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu*, 30–31 Ekim, İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Kasap, B. T. (2005). İşlevsel piyano becerilerinin müzik öğretmenleri için önemi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi* 25(1), 149–154.
- Kesiktaş, D. A. (2006). Ders çalışma becerileri ve özel gereksinimli öğrenciler. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 7(1) 37 – 48.
- Kılıç, I. (2006). AGSL öğrencilerinin piyano derslerindeki başarı durumlarının değerlendirilmesi. *Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu*, 26–28 Nisan, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Memiş, A. D. (2007). Öğrencilerin çalışma oryantasyonlarını etkileyen demografik faktörler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(2), 291 – 321.
- Nielsen, S. (2001). Self-regulating learning strategies in instrumental music practice. *Music Education Research*, 3(2), 155–167.
- Özmenteş, S. (2008). Çalgı eğitiminde özdüzenlemeli öğrenme taktikleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(16), 157 – 175.
- Sökezoğlu, D. (2003). Öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerine göre görsel, işitsel ve dokunsal algı türlerinin piyano eğitimindeki kullanıma düzeyi. *Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu*, 30–31 Ekim, İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Sümbül, A. M., Tüfekçi, S., Kocaman, Y., Arı, M. A. & Karagözlü, M. (1998). Üniversite öğrencilerinin çalışma alışkanlıklarının bazı değişkenler açısından karşılaştırılması. 7. Eğitim Bilimleri Kongresi, 9–11 Eylül, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Yenilmez, K. & Özbey, N. (2007). İlköğretim öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıklarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(2), 1 – 16.
- Yılmaz, N. (2006). Uludağ üniversitesi eğitim fakültesi Gse bölümü müzik eğitimi anabilim dalında uygulanan piyano eğitiminin değerlendirilmesi. *Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu*, 26–28 Nisan, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.